

Lieta C-710/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Datums, kurā lūgums reģistrēts Tiesā:

2019. gada 25. septembris

Iesniedzējtiesa:

Conseil d'État (Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 12. septembris

Prasītājs:

G. M. A.

Atbildētāja:

État belge (Ministre de l'Asile et de la Migration)

**CONSEIL D'ÉTAT, SECTION DU CONTENTIEUX ADMINISTRATIF
[VALSTS PADOME, ADMINISTRATĪVO LIETU DAĻA]**

[..]

SPRIEDUMS

[..]

I. Prasības priekšmets

Ar 2018. gada 1. augusta kasācijas sūdzību, G. M. A. lūdz atcelt spriedumu Nr. 206.186, ko 2018. gada 28. jūnijā pasludināja *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome] [..].

II. Tiesvedība Conseil d'État

[..][Oriģ. 2. lpp.][..]

III. Lieta izvērtēšanā lietderīgie fakti

No pārsūdzētajā spriedumā izdarītajiem atzinumiem izriet, ka:

“2015. gada 27. oktobrī prasītājs iesniedza darba meklētāja reģistrācijas apliecības pieteikumu. Šis pieteikums tika papildināts 2015. gada 12. novembrī. 2016. gada 18. martā atbildētāja pieņēma lēmumu atteikt uzturēšanos, kas ilgāka par trim mēnešiem, ar rīkojumu atstāt valsts teritoriju. Šis lēmums, kas ir pārsūdzētais akts, ir pamatots šādi:

“Pieteikums tiek noraidīts, jo tas

neatbilst nosacījumiem, kas izvirzīti, lai kā Savienības pilsonis iegūtu tiesības uzturēties ilgāk par trim mēnešiem: ieinteresētā persona iesniedza darba meklētāja reģistrācijas apliecības pieteikumu. Sava pieteikuma pamatošanai tas iesniedza apliecinājumu par to, ka ir reģistrējies kā darba meklētājs *Actiris*, savu *curriculum vitae* un pieteikuma vēstules, taču šie dokumenti nav pierādījums reālām izredzēm tikt pieņemtam darbā, ņemot vērā prasītāja personīgo situāciju. Proti, lai gan ieinteresētā persona ir reģistrējusies *Actiris* ar mērķi palielināt savas izredzes atrast darbu, neviena atbilde uz pieteikuma vēstulēm neļauj uzskatīt, [Oriģ. 3. lpp.] ka tam ir reālas iespējas tikt pieņemtam darbā. [..]”.

Izskatot lietu, *Conseil du contentieux des étrangers* ar pārsūdzēto spriedumu noraida prasību par iepriekš minētā 2016. gada 18. marta lēmuma apturēšanu un atcelšanu.

Pēc jauna pieteikuma iesniegšanas 2016. gada 25. aprīlī prasītājam 2016. gada 6. maijā tika izsniegta reģistrācijas apliecība.

IV. Prasības pieņemamība

[..] prasītājs atsaucās uz to, ka [..] joprojām ir ieinteresēts tiesību akta atcelšanā, apgalvojot, ka šādā gadījumā tiktu uzskatīts, ka tas valstī uzturas likumīgi no 2015. gada 27. oktobra – datums, kurā viņš iesniedza savu pirmo pieteikumu, kas ietekmē pastāvīgas uzturēšanās tiesību iegūšanu pēc piecu gadu nepārtrauktas likumīgas uzturēšanās termiņa”, [..][Oriģ. 4. lpp.][..].

Conseil d'État lēmums

[..]

Tātad prasība ir pieņemama.

V. Vienīgais pamats

Lietas dalībnieku apsvērumi

Prasītājs izvirza tikai vienu pamatu, kas saistīts ar Konstitūcijas 149. panta, 1980. gada 15. decembra Likuma par ārvalstnieku ieceļošanu, uzturēšanos, apmešanos uz dzīvi un izraidīšanu 40. panta 4. punkta 1. daļas 1. apakšpunkta un 39/65. panta, 1981. gada 8. oktobra Karaliskā dekrēta par ārvalstnieku ieceļošanu, uzturēšanos, apmešanos uz dzīvi un izraidīšanu 50. panta 2. punkta 3) apakšpunkta, [LESD] 45. panta, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. un 47. panta, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā 15., 31. un 34. panta pārkāpumu un vispārējiem Eiropas Savienības tiesību pārkāpuma principiem [Orig. 5. lpp.], un direktīvu lietderīgo iedarbību.

Pirmajā daļā prasītājs iebilst, ka apstrīdētajā spriedumā ir uzskatīts, ka [LESD] 45. pants, kā tas interpretēts Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā, neparedz minimālo termiņu, kādam jābūt darba meklētāja rīcībā, lai tam ļautu iepazīties ar darba piedāvājumiem uzņemošajā dalībvalstī, kas būtu tāds minimālais termiņš, kura laikā tam nav pienākuma iesniegt pierādījumus par reālām izredzēm tikt pieņemtam darbā, savukārt Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā, it īpaši spriedumā [1991. gada 26. februāris] *Antonissen* [C-292/89, EU:C:1991:80] tā nav uzskatīts.

Prasītājs uzskata, ka pārsūdzētajā spriedumā bija jāņem vērā, ka [LESD] 45. pantā paredzētā pārvietošanās brīvības principa lietderīgā iedarbība uzliek dalībvalstīm pienākumu, pirmkārt, noteikt saprātīgu termiņu darba meklētājam, lai tas varētu iepazīties ar darba piedāvājumiem, kas tam varētu būt piemēroti, un veikt vajadzīgos pasākumus, lai tiktu pieņemts darbā, otrkārt, atzīt, ka termiņš darba meklēšanai nekādā gadījumā nedrīkst būt īsāks par sešiem mēnešiem, un, treškārt, atļaut darba meklētājam uzturēties tās teritorijā visu šī termiņa laiku, nepieprasot, lai tas iesniegtu pierādījumus par reālām izredzēm tikt pieņemtam darbā.

Prasītājs apgalvo, ka no Direktīvas 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) 7. panta 3. punkta, 11. un 16. panta, kas regulē analogiskas situācijas, izriet, ka termiņš, kas ir īsāks par sešiem mēnešiem, nevar tikt uzskatīts par pietiekami saprātīgu, un ka gadījumā, ja pastāv šaubas par šāda pienākuma esamību un apjomu, kas nepieciešams, lai nodrošinātu [LESD] 45. pantā paredzētā pārvietošanās brīvības principa lietderīgo iedarbību, būtu jāuzdod Savienības Tiesai šāds jautājums par valsts tiesību atbilstību šai tiesību normai:

“Vai [LESD] 45. pants ir jāinterpretē un jāpiemēro tādā nozīmē, ka uzņemošajai dalībvalstij ir pienākums, pirmkārt, piešķirt darba meklētājam saprātīgu termiņu, lai tas varētu iepazīties ar darba piedāvājumiem, kas tam varētu būt piemēroti, un veikt vajadzīgos pasākumus, lai tas tiktu pieņemts darbā, otrkārt, atzīt, ka darba meklēšanas termiņš nekādā gadījumā nedrīkst

būt tsāks par sešiem mēnešiem un, treškārt, atļaut darba meklētājam uzturēties tās teritorijā visu šī termiņa laiku, nepieprasot, lai tas iesniegtu pierādījumus par reālām izredzēm tikt pieņemtam darbā?”.

Atbildot pretējā puse apgalvo, ka pretēji tam, ko liek saprast prasītājs, pārsūdzētajā spriedumā netika uzskatīts, ka Eiropas Savienības tiesībās **[Oriģ. 6. lpp.]** nav noteikts minimālais termiņš, lai citas dalībvalsts pilsonim ļautu atrast darbu, bet ka šīs tiesības paredz “saprātīgu termiņu”, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem var būt sešu mēnešu termiņš, tādējādi šāds termiņš nav uzskatāms par “*de facto* Kopienas tiesībās prasīto minimumu”. Tā uzskata, ka šādā vērtējumā nav pieļauta nekāda tiesību kļūda.

Tā norāda, ka prasītāja minētā Tiesas judikatūra ir balstīta uz “Kopienas tiesību normas neesamību” un uz attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā paredzētā termiņa saprātīgo raksturu, kā rezultātā nav pierādīts, ka [LESD] 45. pantu var interpretēt tikai kā tādu, kas nosaka minimālo sešu mēnešu termiņu. Turklāt pretējā puse uzskata, ka, tā kā darba meklētājam piešķirtā termiņa saprātīgais raksturs noteikti izriet no suverēna faktu novērtējuma, pret to nevar celt kasācijas sūdzību, ja vien *Conseil d'État* netiek aicināta aizstāt *Conseil du contentieux des étrangers*, taču tai nav šādas kompetences. Pretējā puse norāda, ka pārsūdzētajā spriedumā konstatēts, ka prasītājs nav iesniedzis ne mazākos pierādījumus, ka tam ir reālas izredzes tikt pieņemtam darbā tā pieteikuma ietvaros, no kā izriet netieši, taču noteikti, ka prasītājs nepierāda, kā *in concreto* termiņš, kas noteikts šajā lietā, lai pierādītu, ka prasītājs atbilst uzturēšanās tiesību nosacījumiem, būtu nesaprātīgs, ka šāds pamatojums nav ne apstrīdēts, un pat ne apstrīdams kasācijas kārtībā un ka no tā izriet, ka pirmā pamata daļa nav pamatota.

Pretējā puse no tā secina arī to, ka prasītāja piedāvātais prejudiciālais jautājums neietekmē strīda iznākumu un līdz ar to tas nav jāuzdod Eiropas Savienības Tiesai.

Replikas rakstā prasītājs izklāsta, ka Beļģijas tiesībās darba meklētājam noteiktā termiņa saprātīguma novērtējums rada jautājumu par Eiropas Savienības tiesību interpretāciju, kas tieši ietekmē iepriekš minētā 1980. gada 15. decembra likuma 40. panta 4. punkta un 1981. gada 8. oktobra Karaliskā dekrēta 50. panta 2. punkta 3) apakšpunkta atbilstību [LESD] 45. pantam. Prasītājs uzskata, ka šis interpretācijas jautājums nav atkarīgs tikai no suverēnā faktisko apstākļu vērtējuma un ir jābūt iespējai to izskatīt kasācijas kārtībā, lai konstatētu, vai apstrīdētajā spriedumā ir pieļauta kāda tiesību kļūda, un it īpaši kvalifikācijas kļūda.

Otrajā daļā [..]**[Oriģ. 7. lpp.]**[..]**[Oriģ. 8. lpp.]**[..]. [šo otro daļu *Conseil d'État* noraidīs]

Trešajā daļā prasītājs iebilst pret pārsūdzēto spriedumu tiktāl, ciktāl tajā ir uzskatīts, ka tiesiskuma pārbaude, kas ieviesta ar iepriekš minētā 1980. gada 15. decembra likuma 39/2. pantu, liedz ņemt vērā prasītāja pieņemšanu darbā

Eiropas Parlamentā, kas datēta ar 2016. gada 6. aprīli (pēc pretējās puses lēmuma pieņemšanas), kas pierāda, ka prasītājam ir reālas izredzes tikt pieņemtam darbā, un tādējādi tā ir pretrunā ar pretējās puses lēmuma pamatojumu. Prasītājs uzskata, ka ar iepriekš minētās Direktīvas 2004/38/EK 15. un 31. pantu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. un 47. pantu, kā arī vispārējiem Eiropas Savienības tiesību pārākuma principiem un direktīvu lietderīgo iedarbību *Conseil du contentieux des étrangers* ir noteikts pienākums ņemt vērā jaunus apstākļus prasības atcelt tiesību aktu ietvaros un nav jāpiemēro jebkuras valsts tiesību normas vai noteikumi, kas ir pretrunā ar tiem.

Prasītājs norāda, ka no Eiropas Savienības Tiesas judikatūras izriet, ka iepriekš minētās Direktīvas 2004/38/EK 15. un 31. pantu un Pamattiesību hartas 47. pantu ir jāsaprot kā tādus, kas ietver izsmeļošu visu faktu un apstākļu pārbaudi, tostarp paredzētā pasākuma pamatotību, un ka valsts tiesām, kas pārbauda lēmumu, kas pieņemti, piemērojot Eiropas tiesību normas par personu brīvu pārvietošanos, tiesiskumu, ir jāņem vērā **[Oriģ. 9. lpp.]** jauni apstākļi, kas tām iesniegti pēc šo lēmumu pieņemšanas. Prasītājs apgalvo, ka, ja valsts tiesību noteikums vai norma ir pretrunā Savienības tiesību normai, valsts tiesām ir pienākums nepiemērot tādu valsts tiesību noteikumu vai normu, kurā ir paredzēts citādi, ka pārsūdzētajā spriedumā, neraugoties uz visiem pretējiem valsts procesuāliem noteikumiem, būtu bijusi jāņem vērā prasītāja pieņemšana darbā Eiropas Parlamentā 2016. gada 6. aprīlī, kas pierāda, ka prasītājam ir reāla iespēja tikt pieņemtam darbā, un tādējādi tas ir pretrunā ar pretējās puses lēmuma pamatojumu.

Prasītājs uzskata, ka, ja pastāv šaubas par *Conseil du contentieux des étrangers* uzlikto pienākumu ņemt vērā jaunus apstākļus prasības atcelt tiesību aktu ietvaros, piemērojot iepriekš minētās Direktīvas 2004/38/EK 15. un 31. pantu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. un 47. pantu, kā arī vispārējos Eiropas Savienības tiesību pārākuma principus un direktīvu lietderīgo iedarbību, un, attiecīgā gadījumā, pienākumu nepiemērot visas valsts tiesību normas vai noteikumus, kas ir pretrunā Eiropas Savienības tiesībām, tad Eiropas Savienības Tiesai būtu jāuzdod šāds prejudiciālais jautājums:

“Vai Direktīvas 2004/38 15. un 31. pants un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. un 47. pants, kā arī vispārējie Eiropas Savienības tiesību pārākuma principi un direktīvu lietderīgā iedarbība ir jāinterpretē un jāpiemēro tādējādi, ka uzņēmējas dalībvalsts tiesām ir pienākums prasības atcelt tiesību aktu ietvaros par lēmumu, ar kuru tiek atteikts atzīt Savienības pilsoņa tiesības uzturēties ilgāk par trim mēnešiem, ņemt vērā jaunus apstākļus, kas radušies pēc valsts iestāžu pieņemtā lēmuma, ja tie var mainīt attiecīgās personas situāciju, kura vairs neļautu ierobežot šīs personas uzturēšanās tiesības uzņemošajā dalībvalstī?”.

[..] [iebilde par nepieņemamību, kuru *Conseil d'État* ir noraidījis] [..]

Pretējā puse apgalvo, ka administratīvā tiesa ir pamatoti atteikusies ņemt vērā faktiskos apstākļus, par kuru nav apstrīdēts, ka tas administrācijai iepriekš nebija

iesniegts, ka iepriekš minētā 1980. gada 15. decembra likuma 39/2. panta 2. punktā tai ir aizliegts veikt atbilstoši neierobežotajai kompetencei **[Oriģ. 10. lpp.]** veicamo pārbaudi un tās kompetence ir ierobežota ar striktu tiesiskuma pārbaudi [..].

[..]

*Replikas rakstā prasītājs norāda [..], ka “Direktīvas 2004/38 15. un 31. pants, Pamattiesību hartas 47. pants, Eiropas Savienības tiesību pārākuma vispārējie principi, direktīvu lietderīgā iedarbība un tiesību uz aizstāvību ievērošana iestājas pret valsts praksi, saskaņā ar kuru valsts tiesām **[Oriģ. 11. lpp.]**, pārbaudot attiecībā uz citas dalībvalsts pilsoni attiecinātās izraidīšanas likumību, nav jāņem vērā faktiskie apstākļi, kas iestājušies pēc kompetento iestāžu lēmuma, ja šie apstākļi ietver attiecīgās personas uzturēšanās tiesību esamību” [..], ka “pretējās puses minētajā judikatūrā nav nevienas atsauces uz Tiesas judikatūru, kas ietverta tās 2004. gada 29. aprīļa spriedumā apvienotajās lietās Orfanopoulos un Oliveri (C-482/01 un C-493/01, EU:C:2004:262) un 2004. gada 11. novembra spriedumā lietā Cetinkaya (C-467/02, EU:C:2004:708), kuros norādīts pienākums prasības atcelt tiesību aktu ietvaros ņemt vērā jaunus apstākļus, kas radušies pēc valsts iestāžu pieņemtā lēmuma” [..].**[Oriģ. 12. lpp.]***

Conseil d’État lēmums

Pirmā daļa

Prasītājs apgalvo, ka, lai piešķirtu lietderīgu iedarbību darbinieku pārvietošanās brīvības principam, kas paredzēts [LESD] 45. pantā, *Conseil du contentieux des étrangers* būtu vajadzējis lemt, ka ar šo normu pretējai pusei uzlikts “pienākums, pirmkārt, piešķirt saprātīgu termiņu darba meklētājam, lai ļautu tam iepazīties ar darba piedāvājumiem, kas varētu tam būt piemēroti, un veikt vajadzīgos pasākumus, lai tas tiktu pieņemts darbā, otrkārt, atzīt, ka termiņš darba meklēšanai nekādā gadījumā nedrīkst būt īsāks par sešiem mēnešiem, un, treškārt, atļaut darba meklētājam atrasties tās teritorijā visu šī termiņa laiku, nepieprasot, lai tas iesniegtu pierādījumus par reālām izredzēm tikt pieņemtam darbā”.

Šī iebilde neliek faktu vērtējumu, kā to apgalvo pretējā puse. Ir nepieciešams noteikt iepriekš minētā 45. panta piemērošanas jomu.

Tādēļ prasītāja ierosinātais prejudiciālais jautājums ir jāuzdod Eiropas Savienības Tiesai. Šis jautājums ir nepieciešams strīda atrisināšanai. Proti, ja Tiesa atbildētu, ka Līguma par Eiropas Savienības darbību 45. pants ir jāinterpretē tādējādi, kas uzliek prasītāja minētos pienākumus pirmais iebildums būtu pamatots.

Otrā daļa

[..]

[Otrā] daļa [...] **[Oriģ. 13. lpp.]** [...] nav pamatota.

Trešā daļa

Tiesiskuma pārbaude, kas noteikta ar 1980. gada 15. decembra likuma 39/2. panta 2. punktu, aizliedz *Conseil du contentieux des étrangers* ņemt vērā apstākļus, kas ir vēlāki par tāda lēmuma pieņemšanu, kura atcelšana tiek prasīta, un kuri iestādei brīdī, kad tā pieņēma lēmumu, nebija zināmi.

Prasītājs būtībā apgalvo, ka Direktīvas 2004/38/EK 15. un 31. pantā ir prasīta pārbaude, kas ļauj tiesai ņemt vērā apstākļus, kas ir radušies pēc lēmuma, ar kuru ir atteikta uzturēšanās tiesības ilgāk nekā trīs mēnešus, pieņemšanas un kas var pierādīt šādu tiesību esamību.

Prasītājs uzskata, ka 1980. gada 15. decembra likuma 39/2. panta 2. punktā nav pareizi transponēts Direktīvas 2004/38/EK 15. un 31. pants, jo tas neļauj *Conseil du contentieux des étrangers* ņemt vērā šādus pierādījumus.

[..]

Prasītājam ir nepieciešamā interese attiecībā uz šo iebildumu. Proti, ja tas būtu pamatots, nebūtu pamata piešķirt tiesai pilnvaras, ko tai nepiešķir likums, kā to apgalvo pretējā puse, bet nebūtu jāņem vērā aizliegums neņemt vērā apstākļus, kas iesniegti pēc tam, kad pieņemts lēmums atteikt tiesības uzturēties ilgāk nekā trīs mēnešus, un kas varētu pierādīt šādu tiesību esamību.

Lai noteiktu, vai darbības joma, kādu Eiropas tiesībām piešķir prasītājs, ir pareiza, ir [..] jāuzdod [..] [Tiesai] jautājums, lai interpretētu Eiropas Savienības tiesības. **[Oriģ. 14. lpp.]**

[..]

AR ŠĀDU PAMATOJUMU

CONSEIL D'ÉTAT NOLEMJ:

[..]

Piemērojot [LESD] 267. panta trešo daļu, Eiropas Savienības Tiesai tiek uzdoti šādi prejudiciālie jautājumi:

- 1) “Vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 45. pants ir jāinterpretē un jāpiemēro tādā nozīmē, ka uzņemošajai dalībvalstij ir pienākums, pirmkārt, piešķirt darba meklētājam saprātīgu termiņu, lai tas varētu iepazīties ar darba piedāvājumiem, kas tam varētu būt piemēroti, un veikt vajadzīgos pasākumus, lai tas tiktu pieņemts darbā, otrkārt, atzīt, ka darba meklēšanas termiņš nekādā gadījumā nedrīkst būt īsāks par sešiem mēnešiem un, treškārt, atļaut darba meklētājam uzturēties tās teritorijā visā šī termiņa laikā,

nepieprasot, lai tas iesniegtu pierādījumus par reālām izredzēm tikt pieņemtam darbā?”.

- 2) “Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā 15. un 31. pants un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. un 47. pants, kā arī vispārējie Eiropas Savienības tiesību pārākuma principi un direktīvu lietderīgā iedarbība ir jāinterpretē un jāpiemēro tādējādi, ka uzņēmējas dalībvalsts tiesām ir pienākums prasības atcelt tiesību aktu ietvaros par lēmumu, ar kuru tiek atteikts **[Orīg. 15. lpp.]** atzīt Savienības pilsoņa tiesības uzturēties ilgāk par trim mēnešiem, ņemt vērā jaunus apstākļus, kas radušies pēc valsts iestāžu pieņemtā lēmuma, ja tie var mainīt attiecīgās personas situāciju, kura vairs neļauj ierobežot šīs personas uzturēšanās tiesības uzņēmējā dalībvalstī?”.

[..]

[paraksti]